

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060202

DOM
2016-04-01
Stockholm

Mål nr
P 7494-15

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Nacka tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2015-07-30 i mål nr P 3233-15, se bilaga

KLAGANDE

Byggnadsnämnden i Solna stad

MOTPARTER

1. M J

2. L J

SAKEN

Bygglov för inglasning av balkong på fastigheten X i Solna kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

1. Mark- och miljööverdomstolen avslår M J och L Js begäran om syn.
 2. Med ändring av mark- och miljödomstolens dom fastställer Mark- och miljööverdomstolen Byggnadsnämndens i Solna stad beslut den 9 februari 2015, (SBNd/2015:102), att avslå bygglovsansökan.
-

Dok.Id 1259262

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00-15:00
		E-post: svea.avd6@dom.se www.svea.se		

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Byggnadsnämnden i Solna stad (nämnden) har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska ändra mark- och miljödomstolens dom och i stället fastställa nämndens beslut.

M J och **L J** har motsatt sig ändring. De har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska hålla syn på platsen.

UTVECKLING AV GRUNDER I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Nämnden har hänvisat till vad som tidigare framförts och har tillagt i huvudsak följande.

Byggnaderna i kvarteren i Rågen och Vetet är uppförda efter bygglovsritningar år 1986 av Riksbyggen genom arkitekterna P B och R B. Området är beläget i Södra Bergshamra inom Nationalstadsparken i direkt anslutning till Tivoliområdet och Brunnsviken. Byggnaderna är delvis fristående, delvis grupperade i kvarter med öppna gårdar längs med Bergshamra allé och Åbergsons väg. Byggnaderna är lägre mot parkområdet på Tivoliudden med kolonihusbebyggelse och öppen ängsmark. Även inne i området är vegetationen uppvuxen och bidrar till att mjuka upp de bitvis storskaliga byggnaderna. Byggnaderna, med fasader av ljust, rött tegel och röda tak, har komplexa volymer där byggnadskroppar av varierande höjd har sammanfogats med en variation av takfall. Gemensamt för området är gavelmotivet som uppstår under de lutande taksprången och de högst medvetet placerade balkongerna. Ett annat drag, som också bidrar till områdets karaktär, är de stora takutsprången, uppburna av snedsträvor, en eller flera, under hörn. Här har arkitekterna tagit tillvara tekniska krav på konstruktion och bärighet så att strävorna på ett högst medvetet sätt blir till ett arkitektoniskt element. Alltsammans verkar till att ge området en egen prägel. Fönstersättningen av fasaderna är tämligen repetitiv. Här har arkitekterna i stället arbetat med olika sätt att placera och utforma balkonger för att få en variation i den arkitektoniska upplevelsen. Balkonger har placerats i rader ovanför varandra och därmed har varje balkong en anslutande balkongplatta ovanför sig, med undantag för

den översta balkongen som i vissa lägen ansluter till de utskjutande taksprången. Vissa balkongrader är indragna i fasaden. En annan typ av balkonger finns även i området. De utgörs av utanpåliggande balkonger, flera i en rad eller enstaka vilka har skärmtak som följer balkongens utbredning. Skärmtaken är här en integrerad del av balkongen och inglasningar i dessa lägen blir naturliga.

Inglasning enligt lovansökan innebär att balkongen måste kompletteras med bärande stomme i vägg och tak med aluminiumprofiler 70x70 mm och förses med tak av kanalplast som följer balkongens utbredning med fasningar. Att utföra detta under ett betydelsebärande karaktärsdrag för såväl byggnaden i sig som för hela området är en ovarsam åtgärd. Även om området inte tillhör de mest kvalificerade bebyggelsemiljöerna kan konstateras att bebyggelseområdet i sin helhet är välbevarat och inte på något sätt kan sägas domineras av balkonginglasningar som nu söks lov för. Det bestående intrycket av arkitekturen är i stället variationen mellan olika takfall och huskroppar med framför allt de taksprång under snedsträvor som också ger området dess alldeles egna karaktär. Föreslagen inglasning av balkong tillvaratar inte bebyggelseområdets befintliga karaktärsdrag och medför inte heller en god helhetsverkan.

När det gäller beviljade bygglov för balkonginglasningar inom området har nämnden inte kunnat hitta några lov med fastställda ritningar som visar inglasning i motsvarande läge, dvs. under lutande taksprång, som är aktuellt i detta mål. Det beslut med fastställda handlingar som M J och L J har hänvisat till tolkar nämnden som inglasning mellan två balkongplattor.

Nämnden har till stöd för sitt överklagande åberopat bl.a. kopia av bygglov, kartor och fotografier.

M J och L J har anfört i huvudsak följande. Nämnden har den 28 januari 2002 beviljat ett bygglov för en inglasning i grannhuset. Balkongen som bygglovet gäller ligger högst upp med inglasning som motsvarar den beskrivning som ges i aktuellt fall med takutsprång och snedsträva. Bygglovet avser inte inglasning mellan två balkongplattor utan inglasning av balkong utan överliggande balkongplatta.

Visserligen är konstruktionen inte exakt detsamma men detta torde ha marginell betydelse i sammanhanget. Det finns ytterligare sju inglasningar under takutsprång i området. De utesluter inte att även dessa kan ha fått bygglov. Nämndens bildmaterial i ärendet är missvisande i så motto att endast icke inglasade balkonger visas, förutom en. Inglasning av deras balkong kan knappast störa intrycket av Nationalstadsparken. Deras bostadsrättsförening har inget emot det sökta bygglovet. Eftersom föreslagen inglasning kan avlägsnas är det inte en permanent ändring. Till skillnad mot de flesta inglasningar, speciellt de äldre, finns här inga synliga stolpar mellan glasrutorna. Av de stående 70x70 mm-profilerna i den bärande stommen syns bara delen mellan balkongräcket och taket utifrån, varav profilen i det yttre hörnet närmast fasaden blir en naturlig fortsättning på den 100x50-profil som går ända nedifrån den understa balkongen, något som finns på alla balkonger i området. Det är viktigt att deras ansökan prövas särskilt med hänsyn till de omständigheter som visar att områdets karaktär har ändrats genom de inglasningar som finns. Ett besök på platsen ger domstolen möjlighet att bedöma hur områdets karaktär har förändrats av alla inglasade balkonger med eller utan bygglov.

M J och L J har till stöd för överklagandet åberopat ett bygglovsbeslut, daterat den 28 januari 2002, och fotografier.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

I målet finns ett tillräckligt underlag för den prövning som Mark- och miljööverdomstolen ska göra. Syn behövs därmed inte. M J och L Js begäran om syn ska därför avslås.

Prövningen i målet omfattar det bygglov som har sökts på – rätteligen – fastigheten X.

Nämnden har i sin beskrivning av bebyggelseområdet och de enskilda byggnaderna redogjort för hur nämnden menar att placering och utformning av balkongerna på byggnaderna bidrar till områdets och byggnadernas karaktärsdrag. Av beskrivningen framgår följande variationer i typ och placering av balkonger. Vissa balkonger har

placerats i rader ovanför varandra och därmed har varje balkong en anslutande balkongplatta ovanför sig, med undantag för den översta balkongen. Vissa balkongrader är indragna i fasaden. En annan typ av balkonger utgörs av utanpåliggande balkonger, flera i en rad eller enstaka vilka har skärmtak som följer balkongens utbredning. Förutom balkonger finns loftgångar, där översta våningen har tak av plåt. Vidare framgår av beskrivningen att det i området finns takutsprång, som är uppburna av en eller flera snedsträvor.

När det gäller inglasning av balkonger i området framgår av handlingarna i målet att nämnden 1991 fattade ett beslut om att generellt tillåta inglasning av balkonger omfattande inglasning mellan balkongräcke och balkongplatta på ovanförvarande våningsplan. Nämnden har gjort gällande att i de fall det finns ett skärmtak ovanför en balkong, är skärmtaken en integrerad del av balkongen och inglasningar i dessa lägen blir naturliga. Däremot menar nämnden att en inglasning av en balkong under ett lutande takutsprång, som utgör ett betydelsebärande karaktärsdrag för byggnaden i sig liksom för hela området, är en ovarsam åtgärd.

Nämndens beskrivning av placering och utformning av balkonger i området bekräftas av det bildmaterial som parterna har gett in i målet. Att inglasning av en balkong högst upp utan skärmtak och under ett takutsprång påverkar byggnadens karaktärsdrag, på ett sätt som inglasning av balkonger i andra lägen inte gör, bekräftas också av bildmaterialet. Mark- och miljööverdomstolen delar nämndens bedömning att inglasning av en balkong i det aktuella läget strider mot de krav på utformning och varsamhet som följer av 2 kap. 6 § och 8 kap. 17 § plan- och bygglagen (2010:900), PBL. Bedömningen härvidlag påverkas inte av att området är beläget inom Nationalstadsparken.

Frågan är då vilken betydelse det har att det i området redan finns inglasade balkonger – med eller utan bygglov – i motsvarande läge som den aktuella balkongen, dvs. högst upp under takutsprång med snedsträvor. Parterna är ense om att det förekommer inglasning av balkonger i motsvarande läge, men nämnden hävdar att det saknas bygglovsbeslut för dessa inglasningar. Såvitt framgått av utredningen finns ett bygglovsbeslut om inglasning av balkong på X som avser en balkong

högst upp, utan skärmtak, under takutsprång med snedsträva. Parterna är dock oense om vad detta beslut innebär.

De balkonginglasningar som har utförts har, enligt domstolens bedömning, inte inneburit att karaktärsdraget i form av öppna balkonger under takutsprång skulle ha gått förlorat. Även med beaktande av det bygglov som M J och L J hänvisat till och uppgiften att det finns fler inglasade balkonger i motsvarande läge, anser Mark- och miljööverdomstolen att det funnits skäl att neka bygglov för den aktuella balkonginglasningen då åtgärden strider mot ovan nämnda bestämmelser i PBL. Nämndens beslut att avslå bygglovsansökan ska därmed fastställas. Detta innebär att mark- och miljödomstolens dom ska ändras.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättslagmannen Claes-Göran Sundberg, hovrättsrådet Vibeke Sylten, referent, tekniska rådet Inger Holmqvist och tf. hovrättsassessorn Charlotte Jansson.

Föredragande har varit Ulrika Agerskans.

NACKA TINGSRÄTT
Mark- och
miljödomstolen

DOM
2015-07-30
meddelad i
Nacka Strand

Mål nr P 3233-15

KLAGANDE

Stadsbyggnadsnämnden i Solna stad

MOTPART

1. M J

2. L J

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Stockholms läns beslut 2015-05-12 i ärende nr 4032-7101-2015,
se [bilaga 1](#)

SAKEN

Bygglov för inglasning av balkong på fastigheten Y i Solna stad

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avslår överklagandet.

Dok.Id 421123

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1104 131 26 Nacka Strand	Augustendalsvä gen 20	08-561 656 00 E-post: mmd.nacka@dom.se www.nackatingsratt.domstol.se	08-561 657 99	måndag – fredag 08:00-16:30

BAKGRUND

Stadsbyggnadsnämnden i Solna stad (nämnden) beslutade den 9 februari 2015 att avslå M Js ansökan om bygglov för inglasning av balkong på fastigheten Y i Solna stad. M J och L J överklagade nämndens beslut till Länsstyrelsen i Stockholms län (länsstyrelsen). Länsstyrelsen upphävde den 12 maj 2015 beslutet och återförvisade ärendet till nämnden för erforderlig handläggning.

Nämnden har överklagat länsstyrelsens beslut till mark- och miljödomstolen.

YRKANDEN M.M.

Nämnden har yrkat att mark- och miljödomstolen ska upphäva länsstyrelsens beslut och fastställa nämndens beslut.

Till stöd för sitt överklagande har nämnden i huvudsak anfört följande.

Länsstyrelsen hävdar felaktigt att inglasning av balkong under ett utskjutande takutsprång med snedsträva tidigare godtagits i området av nämnden. Nämnden har vid genomgång av arkivmaterial inte funnit något juridiskt godtagbart dokument som stödjer detta påstående. Det generella beslut som nämnden gav 1991 för inglasning av balkong omfattar endast utförandet av balkonginglasning mellan balkongräcke och balkongplatta på ovanförvarande våningsplan. Länsstyrelsen hävdar vidare att snedtak ovanför balkonger är ett byggnadselement som finns i området sedan byggnadstiden. Det är korrekt, men dessa snedtak är inte försedda med utskjutande takutsprång och är därför inte jämförbara med balkongen i det aktuella ärendet. Länsstyrelsen har inte tagit tag i den fråga som egentligen ska prövas, nämligen hänsynen till det gemensamma stadsrummet och varsamhetskravet. Beträffande varsamhetskravet motiverar inte länsstyrelsen varför den föreslagna inglasningen är varsam, endast att utförandet tidigare godtagits. Stadsrummet där fastigheten är belägen ingår i Nationalstadsparken. Det är viktigt att få prövat hur ovarsamma åtgärder, enstaka eller flera, påverkar det gemensamma

stadsrummet i allmänhet och hur bedömningen kompliceras av läget inom Nationalstadsparken. Det är tillika viktigt att få prövat om tidigare utförda åtgärder ska vara vägledande för vilka förändringar av arkitekturen och därigenom även stadslandskapet som är möjliga, även om de innebär ovarsamhet.

M J och L J har yttrat sig och anfört i huvudsak följande. Inglasningen kommer inte att påverka vare sig takutsprånget eller snedsträvan. Både taket och strävan kommer att synas tydligt. Snedsträvan är inte något annat än ett nödvändigt konstruktionselement för att hålla upp takutsprånget och snö. Företaget som ska göra inglasningen har en fin lösning med ramlösa profiler och ett diskret kanaltak. Det kommer inte att synas mer än andra inglasningar. Markisen som sitter där idag kommer att tas ned. Ändringen är således varsam. X finns en inglasning högst upp under snedtak. De har enligt uppgift bygglov. Tre av fyra balkonger under deras balkong är inglasade. Det är orimligt att balkonger som ligger högst upp inte ska få inglasas.

DOMSKÄL

Inledningsvis kan konstateras att det behövs bygglov för den sökta åtgärden och att fastigheten omfattas av detaljplan P86/1105. Frågan i målet är om inglasningen av balkongen strider mot kraven i 2 kap. 6 § och 8 kap. 17 § PBL.

Länsstyrelsen har redogjort för tillämpliga bestämmelser i plan- och bygglagen (2010:900). Det kan tilläggas att en bygglovsprövning i ett område som omfattas av en detaljplan inte innefattar en prövning enligt hushållsbestämmelserna i 3 och 4 kap. miljöbalken om riksintressen och nationalstadspark (jfr MÖD 2013:35).

Mark- och miljödomstolen instämmer i länsstyrelsens bedömning. Vad stadsbyggnadsnämnden har anfört till domstolen medför ingen annan bedömning. Överklagandet ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (DV427)

Överklagande senast den 20 augusti 2015. Prövningstillstånd krävs.

Marie Larsson

Maria Backström Bergqvist

I domstolens avgörande har deltagit tingsfiskalen Marie Larsson, ordförande, och tekniska rådet Marie Backström Bergqvist. Föredragande har varit tingsnotarien Henriette Fornas Minerskjöld.